

CONCEPT NYHETSREV NR. 2 - 2010

Hva om vi ikke..?

Det kontrafaktiske perspektivet og nullalternativet

Et prosjekt representerer ett av flere mulige konsepter som realiseres. Forhåpentlig det som senere vil vise seg å være det beste. I forkant blir nullalternativet ofte valgt bort. Det blir nok vurdert, men sjelden analysert i samme grad som andre alternativer. I etterkant evalueres prosjektet i forhold til planlagte og forventede mål og effekter – men ikke i forhold til det kontrafaktiske, det vil si hva situasjonen ville vært om prosjektet ikke hadde vært gjennomført. Med andre ord, nullalternativet blir ikke vurdert systematisk verken i forkant eller etterkant.

I enkelte tilfeller finner en allikevel i etterkant at nullalternativet ville vært et bedre valg enn det som ble realisert. I ekstreme tilfeller er det valgte alternativet så dårlig at ethvert annet alternativ synes å være bedre. CO₂-håndtering fra gasskraftverket på Kårstø er et eksempel. I tillegg til å vurdere realismen i dette prosjektet fant kvalitets-sikrerne fra Terramar og Asplan Viak det nødvendig å benytte en kontrafaktisk tilnærming for å sette prosjektet i perspektiv for å vise hvor galt det er. De benyttet bl.a. en figur liknende den nedenfor som viser

et mangfold av tiltak som vil redusere utslipp av CO₂. Høyden på hver stolpe i diagrammet angir kostnad per tonn redusert CO₂-gass, og bredden hvor stort bidraget til samlet reduksjon kan bli om en utnytter tiltaket fullt ut.

Stolpen ytterst til høyre gjelder CO₂-rensing fra gasskraftverk. Den er høyest og samtidig meget smal. Det betyr at denne typen teknologisk fiksing nedstrøms trolig gir den desidert høyeste kostnaden per tonn redusert CO₂, samtidig som den samlede effekten vil være liten.

Stolpen ytterst til venstre viser effekten av strømsparing i husholdningene. Den peker nedover og indikerer at tiltak for å effektivisere energibruken oppstrøms vil gi betydelig negativ kostnad, eller med andre ord ren gevinst. Samtidig som CO₂-utslippet reduseres. Mellom disse ytterpunktene finnes mange alternativer å velge mellom av typen energieffektivisering eller alternativ energi, som kan gjennomføres samtidig og bidra til redusert utslipp av klimagasser som er langt mer lønnsomt og virkningsfullt enn det alternativet som kvalitetssikres.

Dette prosjektet er et ekstremt tilfelle, men ikke desto mindre interessant. Poenget er at alternativene må på bordet, også null-

alternativet. Den norske kvalitetssikringsordningen legger til grunn at nullalternativet skal undergis reell vurdering på lik linje og med samme detaljeringsgrad som de andre prosjektalternativene. Dette er et fornuftig prinsipp, og man har utarbeidet en veileder for departementer, etater og kvalitetssikrere. Det blir interessant å se om det vil føre til andre beslutninger i tiden som kommer.

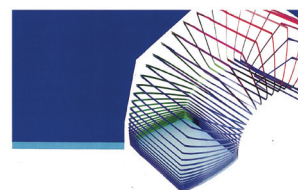
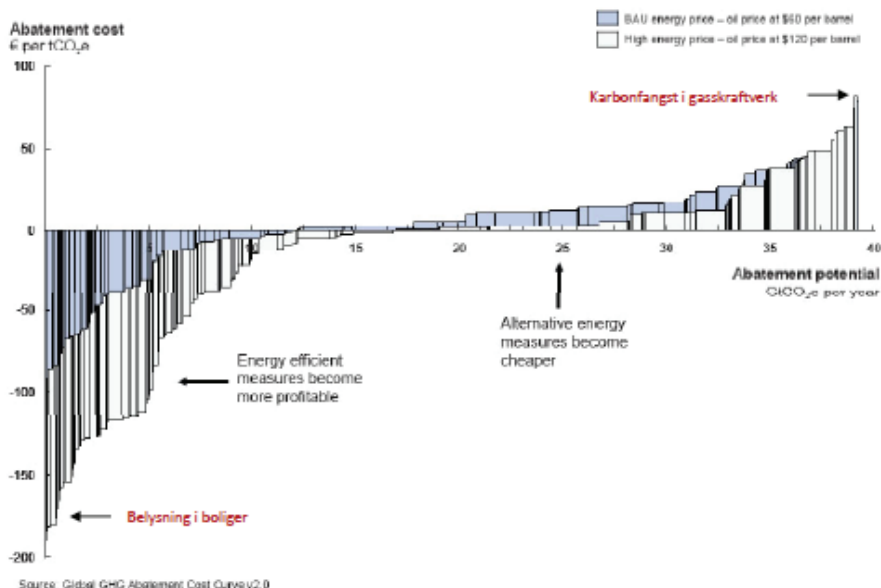
Internasjonalt Concept symposium

Det fjerde internasjonale Concept-symposiet gikk av stabelen 16. – 17. september på Oscarsborg festning utenfor Drøbak. Mer enn 30 innlegg i tre parallelle strømmer ble fulgt av 98 deltakere fra 16 land. Programmet og opplegget for øvrig var tilrettelagt for fri flyt og god kontakt mellom deltakerne—likt fordelt mellom nordmenn og utenlandske eksperter. Tilbakemeldingene forteller om et vellykket arrangement med stort utbytte. Se nettsiden for mer informasjon og videoer.

Nye publikasjoner fra Concept

Concept Temahefte nr 2 er kortversjonen av Ole Jonny Klakegg sin doktoravhandling. Heftet har fått tittelen "På sporet av relevans og levedyktighet".

Effect of high energy prices (oil price at \$120 a barrel)

Ole Jonny Klakegg

**På sporet av relevans
og levedyktighet**

CONCEPT TEMAHORTE NR. 2

Det omhandler hvordan eierstyring kan innrettes gjennom institusjonelle rammeverk for å sikre at eieren oppnår suksess i sine investeringsprosjekter.